AGENȚIA DE STAT PENTRU PROPRIETATEA INTELECTUALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Raportul de monitorizare a pieței obiectelor proprietății industriale pentru anul 2017

Chișinău 2018

PRELIMINARII

În literatura economică se întâlnesc foarte multe definiții ale pieței, acestea fiind tratate diferit în funcție de aspectele economice care se doresc a fi evidențiate. Piața reprezintă un loc geografic sau virtual în cadrul căruia se desfășoară schimburile de bunuri și servicii. Bunurile puse în circuitul economic pot avea atât caracter material, cât și caracter imaterial, cele din urmă reprezentând obiectele de proprietate intelectuală.

Proprietatea intelectuală constituie ansamblul drepturilor asupra produselor rezultate din activitatea intelectuală a omului. Sistemul de proprietate intelectuală este un sistem complex format din două domenii; proprietatea industrială (brevetele de invenţii, mărcile de produs şi servicii, designul industrial, etc.) și dreptul de autor și drepturile conexe (opere literare, opere de artă, baze de date, programe de calculator, etc.).

Obiectele proprietății industriale sunt încadrate în schimburile comerciale prin modalităţile specifice ale pieţei - licenţiere şi cesiune, pe când operele muzicale, literare, de artă plastică, etc. se supun comercializării conform principiilor generale ale economiei de piață.

Caracterul specific al tranzacţiilor cu produsele intelectuale a dat naştere unui tratament deosebit al segmentului respectiv al pieţei, cunoscut în literatura şi practica economică prin noţiunile precum piaţa proprietăţii intelectuale, piaţa cunoştinţelor, a inovaţiilor, piaţa informaţiei, piaţa licenţelor, transferul tehnologic etc.

Încurajarea creării, protecţiei şi utilizării proprietăţii intelectuale ca instrument-cheie în crearea condiţiilor pentru tranziţia ţării la modelul inovaţional al creşterii economice este unul din obiectivele Strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr. 880 din 22.11.2012. În societatea modernă, principalele rezerve ale dezvoltării economice sînt concentrate pe valorificarea eficientă a factorilor imateriali ce ţin de domeniul proprietăţii intelectuale. Produsele intelectuale trebuie să devină obiecte ale relaţiilor de piaţă şi surse potenţiale ale unor venituri importante.

Un important indice al integrării proprietăţii intelectuale în circuitul economic sînt indicatorii pieţei obiectelor de proprietate intelectuală. Monitorizarea pieței proprietății intelectuale poate fi efectuată în mod integral pe totalitatea obiectelor proprietății intelectuale sau pe anumite segmente ale acesteia în funcție de sarcinile stipulate și destinația ei finală.

Segmentarea pieței OPI, de obicei, se efectuează în conformitate cu tipologia proprietății intelectuale: proprietatea industrială și domeniul dreptului de autor și drepturilor conexe. Pornind de la starea reală a pieței PI în RM în calitate de cele mai importante segmente ale pieței vom menționa următoarele:

A. Piața obiectelor proprietății industriale;
B. Piața obiectelor dreptului de autor și drepturilor conexe:
C. Piața produselor contrafăcute și piratate;
D. Piața serviciilor acordate de infrastructura pieței proprietății intelectuale.

Principalii indicatori ai pieței OPI și sursele de identificare a acestora sunt enumerate în publicația ”Mecanismul monitorizării pieței proprietății intelectuale din Republica Moldova”[1].

Totodată, informaţiile detaliate cu privire la piaţa obiectelor de proprietate intelectuală şi evoluţia ei în Republica Moldova lipsesc. Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală din Republica Moldova (AGEPI) și-a propus să suplinească acest gol. Astfel, începând cu anul 2014, AGEPI elaborează și publică anual un Raport de monitorizare a pieței obiectelor proprietății industriale, întrucât deține informații detaliate doar cu referire la protecția obiectelor proprietății industriale.

Raportul de monitorizare a pieței obiectelor proprietății industriale pentru anul 2017 a fost elaborat în corespundere cu prevederile pct. 1.5.1. al Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea Strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 375 din 25.04.2018.

[1] http://agepi.gov.md/sites/default/files/2015/11/mmp_pi_2014.pdf

CONSTITUIREA PIEȚEI PROPRIETĂȚII INDUSTRIALE

Principalii indicatori statistici privind funcţionarea Sistemului naţional de proprietate intelectuală (PI) sunt strâns legaţi de activităţile economice, investiţionale și inovaţionale, caracterizând deopotrivă maturitatea economiei de piaţă, mediul concurenţial, interesul producătorilor autohtoni și străini pentru piața din Republica Moldova. Indicatorii statistici reflectă activitatea de brevetare/înregistrare a obiectelor de proprietate industrială (OPI), protecţia acordată și menţinerea în vigoare a valabilităţii acestora.

Informaţia generalizată privind cererile de protecţie a OPI depuse pe parcursul întregii perioade de funcţionare a Sistemului naţional de proprietate intelectuală (1993-2017), este expusă în Tabelul 1. Din totalul de 147238 cereri depuse, cea mai mare parte – 84,3% (124075 cereri) se referă la mărci, urmată de desene și modele industriale – 6,6% (9762 cereri), invenţii (inclusiv pentru brevete de scurtă durată) și modele de utilitate – 5,5% (8172 cereri), etc. 25,7% din cereri au fost depuse de solicitanţii naţionali, celelalte revenind solicitanţilor străini, care au acţionat atât prin procedura naţională, cât și prin cea internaţională, în baza tratatelor internaţionale corespunzătoare.

Tabelul 1

Depunerea cererilor de brevetare/înregistrare a OPI (01.01.1993-31.12.2017)

OPI	Cereri depuse		Total	%
	solicitanţi naţionali	solicitanţi străini		
Mărci	28294	95781	**124075**	84,3
Desene și modele industriale (DMI)	1978	7784	**9762**	6,6
Brevete de invenţii (BI)	5279	988	**6267**	4,3
Brevete de invenții de scurtă durată (BISD)	1615	22	**1637**	1,1
Modele de utilitate (MU)	235	33	**268**	0,2
Denumiri de origine (DO)	13	1003	**1016**	0,7
Indicații geografice (IG)	7	3741	**3748**	2,5
Soiuri de plante (SP)	426	39	**465**	0,3
Total:	**37847**	**109391**	**147238**	100,0
%	25,70	74,30	100,0	

Acordarea protecției juridice obiectelor de proprietate industrială le transformă instantaneu în mărfuri, creând premise indispensabile comercializării lor. Invențiile, soiurile de plante, mărcile, desenele și modelele industriale etc. protejate și menținute în vigoare pe teritoriul Republicii Moldova reprezintă oferta potențială pe piața OPI.

În cele ce urmează, estimarea potențialei oferte pe piața OPI se va efectua reieșind din informația privind asigurarea protecției juridice a acestora prin înregistrarea/brevetarea și eliberarea titlurilor de protecţie a OPI de către Agenția de Stat

pentru Proprietatea Intelectuală din Republica Moldova (AGEPI), în baza următorilor indicatori:

- Numărul de brevete de invenție eliberate;
- Numărul de brevete de invenție menținute în vigoare (valabile);
- Numărul de mărci înregistrate;
- Numărul de mărci valabile;
- Numărul de desenele și modelele industriale înregistrate;
- Numărul de desenele și modelele industriale valabile;
- Numărul de brevete pentru soi de plantă eliberate;
- Numărul de brevete pentru soi de plantă valabile;
- Numărul de modele de utilitate eliberate;
- Numărul de modele de utilitate valabile.

Din totalul de 131725 de obiecte de proprietate industrială care au obţinut protecţie în perioada 1993-2017 (Tabelul 2), 105825 (80,3%) sunt mărci, 11876 (9%) – invenţii (inclusiv invenţii protejate prin brevet de invenție de scurtă durată) și modele de utilitate, 9039 (6,9%) – desene și modele industriale etc. Raportul dintre OPI aparţinând titularilor naţionali și celor străini este de 17% la 83%.

Tabelul 2

Brevetarea/înregistrarea OPI protejate pe teritoriul Republicii Moldova (01.01.1993-31.12.2017)

OPI	Protecția acordată		Total	%
	titulari naționali	titulari străini		
Mărci	15667	90158	**105825**	80,3
Desene şi modele industriale (DMI)	1438	7601	**9039**	6,9
Brevete de invenţii (BI)	3799	6778*	**10577**	8,0
Brevete de invenții de scurtă durată (BISD)	1100	14	**1114**	0,8
Modele de utilitate (MU)	172	13	**185**	0,1
Denumiri de origine (DO)	3	992	**995**	0,8
Indicații geografice (IG)	7	3739	**3746**	2,8
Soiuri de plante (SP)	218	26	**244**	0,2
Total:	**22404**	**109321**	**131725**	100,0
%	17,0	83,0	100,0	

*Date estimative: conform Organizației Eurasiatice de Brevete, în circa 35% din numărul brevetelor eurasiatice eliberate (18000) este desemnată Republica Moldova

Discrepanţa mare dintre ponderea cererilor depuse de solicitanţii naţionali în numărul total de cereri (25,7%) și pondera OPI care au obținut protecția, aparţinând titularilor naţionali în numărul total al obiectelor protejate (17%), se explică prin faptul că numărul invenţiilor protejate include și invenţiile care au obţinut protecţie în

Republica Moldova prin Convenţia Eurasiatică de Brevete (CEAB), iar cererile de brevetare corespunzătoare nu sunt luate în calcul, acestea fiind depuse la Oficiul Eurasiatic de Brevete (OEAB) și examinate fără participarea experţilor oficiilor naţionale.

O problemă ce ţine de protecţia juridică a obiectelor de proprietate industrială în Republica Moldova, în special a invenţiilor, este menţinerea valabilităţii acestora. Raportul dintre OPI valabile aparţinând titularilor naţionali și celor străini la acest capitol este și mai dezavantajos pentru primii, comparativ cu situaţia privind depunerea cererilor și acordarea protecţiei, constituind 13,4% la 86,6% (Tabelul 3).

Tabelul 3

OPI menținute în vigoare (valabile) pe teritoriul Republicii Moldova (01.01.1993-31.12.2017)

OPI	OPI valabile		Total	%
	titulari naționali	titulari străini		
Mărci	9859	62743	**72602**	85,8
Desene şi modele industriale (DMI)	588	2681	**3269**	3,9
Brevete de invenţii (BI)	266	3242*	**3508**	4,1
Brevete de invenţii de scurtă durată (BISD)	465	8	**473**	0,6
Modele de utilitate (MU)	4		**4**	0,005
Denumiri de origine (DO)	3	957	**960**	1,1
Indicații geografice (IG)	7	3648	**3655**	4,3
Soiuri de plante (SP)	169	19	**188**	0,2
Total:	**11361**	**73298**	**84659**	100,0
%	13,4	86,6	100,0	

*Datele includ și brevetele eurasiatice valabile

Din momentul creării Sistemului naţional de proprietate intelectuală, activitatea de brevetare/înregistrare a OPI este reflectată prin indicatorii statistici publicați în Raportul anual al AGEPI și pe pagina web AGEPI (http://agepi.gov.md/ro/statistica/m%C4%83rci-statistica . Începând cu anul 2011 aceste informații au fost incluse și în Anuarul Statistic al Republicii Moldova la compartimentul ”Știință și proprietate intelectuală”.

I.OFERTA REALĂ A PIEȚEI PROPRIETĂȚII INDUSTRIALE

Oferta reală a pieței proprietății industriale reprezintă totalitatea OPI supuse protecției și menținute în vigoare la moment, doar acestea, având protecție juridică sunt disponibile spre comercializare prin licențiere sau cesiune. Prin urmare, oferta include atât OPI autohtone, cât și cele ale titularilor străini cu excepția celor decăzute din drepturi și a celor, termenii de protecție ai cărora au expirat.

Astfel, piața PI a Republicii Moldova înglobează totalitatea OPI valabile pe teritoriul RM.

Brevete de invenție. Conform datelor prezentate în Tabelul 4, la 31.12.2017 erau valabile 806 BI (inclusiv BISD) și 4 Certificate de înregistrare a modelelor de utilitate, eliberate conform procedurii naționale. Paralel cu brevetele naționale, la sfârșitul anului 2017 erau menținute în vigoare 3175 de brevete eurasiatice. Din datele prezentate rezultă că numărul invențiilor protejate pe cale națională și menținute în vigoare pe teritoriul Republicii Moldova de titularii străini este extrem de redus, constituind doar 9,3%, pe când ponderea titularilor naționali constituie 90,7% din totalul brevetelor valabile. Aceasta se explică prin faptul că, pentru a-şi breveta invenţiile pe teritoriul Republicii Moldova, solicitanţii străini optează pentru calea internaţională PCT[2], sau, până la denunțarea în 2012 a Convenţiei Eurasiatice de Brevete – calea regională a CEAB[3], iar începând din anul 2016 – pentru validarea brevetelor europene.

Discrepanţa enormă dintre numărul brevetelor eliberate și al celor menținute în vigoare este o consecinţă a gradului scăzut de aplicabilitate a invenţiilor autohtone și a deficitului motivațiilor economice ale sectorului real pentru valorificarea lor. De menționat că organizaţiile din sfera ştiinţei şi inovării sunt scutite de plata tarifelor pentru menţinerea în vigoarea a brevetelor de invenţie pentru primii 5 ani, perioadă după care doar o parte nesemnificativă a BI sunt menținute în vigoare. Astfel, numărul de brevete valabile după 5 ani reprezintă un indicator relevant pentru aprecierea obiectivă a valorii lor economice.

Referitor la brevetele eurasiatice se conturează o situație diferită comparativ cu brevetele naționale valabile. Conform datelor reflectate in Tabelul 4, la finele anului 2017, din totalul brevetelor eurasiatice valabile - 40% (1282 brevete) sunt menținute în vigoare pe o perioadă de peste 10 ani, dintre acestea - 9,5% (301 brevete) sunt menținute pe o perioadă de peste 15 ani.

[2] Tratatul de Cooperare în domeniul brevetelor (PCT)
[3] Convenția Eurasiatică de Brevete (CEAB)

Tabelul 4

Brevete de invenție, brevete de invenție de scurtă durată, certificate de înregistrare a modelelor de utilitate și brevete eurasiatice valabile la 31.12.2017, conform anului de depunere a cererii

Anul de depunere a cererii	Brevete de invenție (titulari naționali)	Brevete de invenție (titulari străini)			Brevete de invenție de scurtă durată		Certificate de înregistrare a modelelor de utilitate	Total
		procedura națională	PCT	CEAB	titulari naționali	titulari străini		
1998			1	55				**56**
1999	2	1		45				**48**
2000	3			47				**50**
2001	7		1	73				**81**
2002	4		2	81				**87**
2003	2			112				**114**
2004	0		4	162				**166**
2005	8		2	185				**195**
2006	7		6	255				**268**
2007	6		1	267				**274**
2008	9		3	313	3		4	**332**
2009	5	1	5	370	6	2		**389**
2010	11		3	439	9			**462**
2011	12		2	542	7			**563**
2012	50	7	11	229	59	1		**357**
2013	43	7	2		98	3		**153**
2014	43	3	3		96	1		**146**
2015	38	2			102			**142**
2016	16				85	1		**102**
Total	**266**	**21**	**46**	**3175**	**465**	**8**	**4**	**3985**

Mondializarea dezvoltării economice și a procesului inovațional, în condițiile caracterului teritorial al protecției invențiilor, impune necesitatea securizării juridice a acestora în străinătate. De regulă, invențiile de produs se brevetează în țările în care este prevăzut exportul produselor corespunzătoare, iar invențiile de proces (tehnologice) – în cele în care tehnologiile pot fi aplicate în activitatea economică. Informația privind menținerea în vigoare a brevetelor, inclusiv aparținând titularilor străini, în Republica Moldova este reflectată în Tabelul 5.

Referitor la țările ce dețin întâietatea la menținerea în vigoare a brevetelor de invenție în Republica Moldova la 31.12.2017, vom menționa: Statele Unite ale Americii – 895 de brevete de invenție valabile, Germania – 263, Franța – 260, Italia – 201, Elveția –192, Regatul Unit – 150, Federația Rusă – 145, Belgia – 141, Japonia – 111 etc.

Tabelul 5

Brevete de invenție, brevete de invenție de scurtă durată, certificate de înregistrare a modelelor de utilitate și brevete eurasiatice, valabile la 31.12.2017, conform țării de origine

Țara titularului	**Titluri de protecție eliberate** (procedura națională)			Brevete eurasiatice	Total
	Brevete de invenție	**Brevete de invenție de scurtă durată**	**Certificate de înregistrare a modelelor de utilitate**		
Statele Unite ale Americii	8			887	**895**
Republica Moldova	266	465	4	1	**736**
Germania	7			256	**263**
Franța	16			244	**260**
Italia	5			196	**201**
Elveția	4			188	**192**
Regatul Unit	2	1		147	**150**
Federația Rusă	3	2		140	**145**
Belgia	3			138	**141**
Japonia	7			104	**111**
Olanda	1			71	**72**
Norvegia	1			63	**64**
Danemarca				62	**62**
India				62	**62**
Ungaria				47	**47**
Austria	1			43	**44**
Australia				44	**44**
China	2			39	**41**
Suedia				40	**40**
Luxemburg	1			37	**38**
Canada				34	**34**
Irlanda	2			29	**31**
Spania	2			27	**29**
Israel				25	**25**
Finlanda				22	**22**
Turcia				21	**21**
Ucraina		4		16	**20**
Coreea				20	**20**
Belarus				18	**18**
Lituania	1			13	**14**
Liban	1				**1**
România		1			**1**
Alte 37 țări				141	**141**
Total:	**333**	**473**	**4**	**3175**	**3985**

Repartizarea brevetelor de invenție și brevetelor de invenție de scurtă durată, precum și a brevetelor eurasiatice, valabile pe teritoriul Republicii Moldova, conform secțiunilor Clasificării internaționale a brevetelor (în continuare CIB), este reflectată în Tabelul 6. După cum rezultă din datele prezentate, pentru brevetele de invenție valabile

și brevetele eurasiatice valabile dominante sunt secțiunile A (Necesități curente ale vieții) și C (Chimie; metalurgie), iar pentru brevetele de invenție de scurtă durată valabile – secțiunile A și G (Fizică), acestea fiind urmate cu un decalaj mic de secțiunile B (Tehnici industriale; transporturi) și F (Mecanică: iluminat; încălzire; armament; explozibil).

Tabelul 6

Repartizarea brevetelor de invenție și brevetelor de scurtă durată, valabile pe teritoriul Republicii Moldova la data de 31.12.2017, conform secțiunilor CIB

Secțiunile CIB	Brevete de invenție valabile		Brevete de invenție de scurtă durată valabile		Brevete eurasiatice valabile
	Solicitanți naționali	Solicitanți străini	Solicitanți naționali	Solicitanți străini	
A - Necesități curente ale vieții	56	25	247	1	1167
B - Tehnici industriale; transporturi	20	5	42	3	325
C - Chimie; metalurgie	125	31	36	2	1138
D - Textile. Hârtie	1	0	0	0	8
E – Construcție	12	1	19	2	131
F - Mecanică: iluminat; încălzire; armament; explozibil	24	1	40	0	149
G – Fizică	21	4	51	0	140
H – Electricitate	7	0	30	0	117

Datele statistice prezentate în Tabelele 4-6 conțin informații detaliate privind menținerea valabilității invențiilor brevetate și a modelelor de utilitate, în funcție de diferite criterii, și reflectă potențialul de valorificare a acestora.

Oferta totală reală a BI pe piața inovațională a țării noastre reprezintă suma totală a BI (naționale și străine) valabile pe teritoriul Republicii Moldova la finele anului de referință. Astfel, conform datelor prezentate, ***oferta totală reală a brevetelor de invenție la 31.12.2017 a constituit 3985 de brevete de invenție valabile***.

Topul țărilor de origine a brevetelor valabile

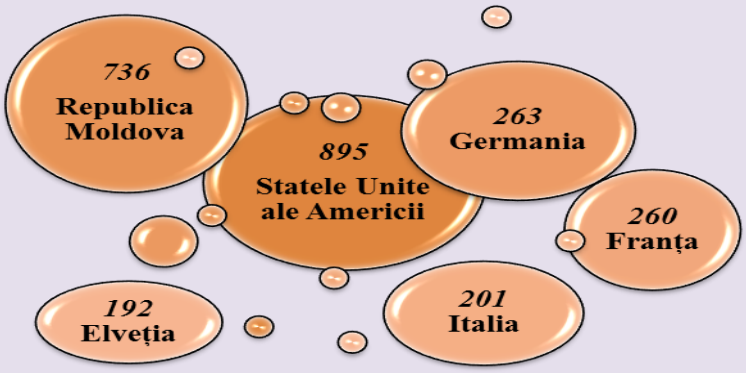

Top 5 titulari naționali cu cele mai mari portofolii de brevete valabile înregistrate în RM

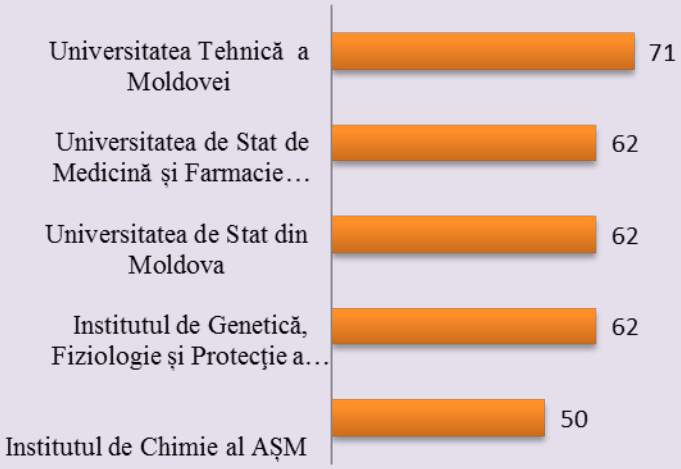

Top 5 titulari străini cu cele mai mari portofolii de brevete valabile înregistrate în RM pe cale națională

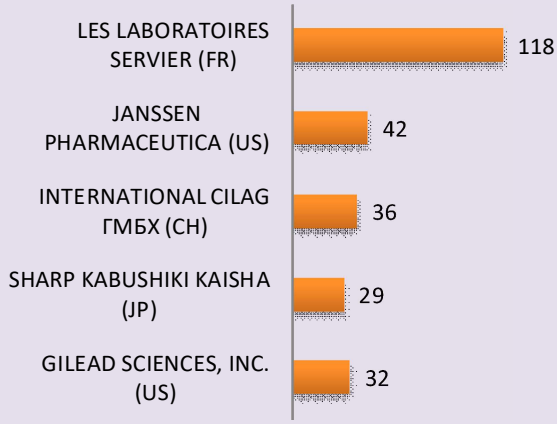

Brevete valabile, conform anului de menținere în vigoare

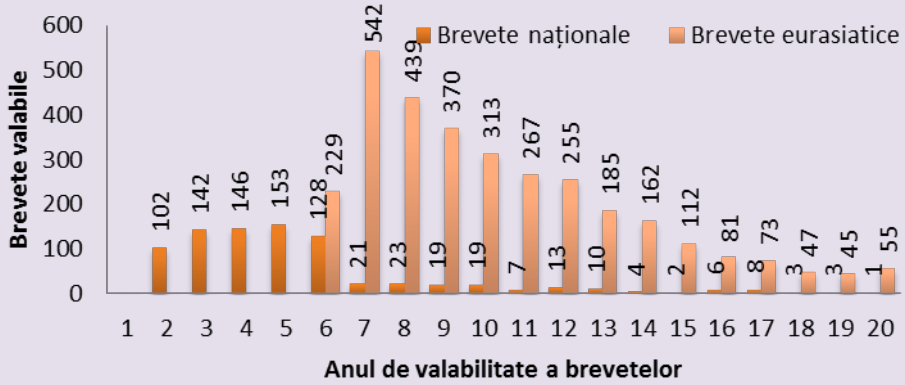

Soiuri de plante. Pentru perioada anilor 1993-2017, conform Tabelului 3, la finele anului 2017 erau valabile 188 de BSP, ceea ce constituie 83% din totalul de 227 de BSP care au obținut protecția pe teritoriul țării noastre, ponderea titularilor naţionali depășind 90%. În Tabelele 7 și 8 sunt reflectate datele referitoare la brevetele pentru soi de plante valabile în funcție de țara de origine a titularului și anul de obținere a protecției.

Numărul limitat de soiuri de plante brevetate de către titularii străini în Republica Moldova, pe fundalul unei invazii a materialului semincer din străinătate, este o consecință nu doar a dificultăților ce țin de asigurarea drepturilor asupra utilizării soiurilor brevetate, dar, parțial, și de imposibilitatea depunerii de către solicitanții străini a cererilor de brevetare în Republica Moldova a soiurilor pe cale internațională.

Ponderea brevetelor pentru soi de plantă menţinute în vigoare este mult mai mare, comparativ cu cea a brevetelor de invenţie. Acest fapt, este consecinţa unei valorificări practice mult mai active a soiurilor de plante brevetate, comparativ cu invenţiile.

Tabelul 7

Brevete pentru soi de plantă valabile la 31.12.2017, conform țării de origine a titularului

Țara	Brevete valabile
Republica Moldova	169
Germania	6
Italia	4
Franța	3
Belgia	2
Austria	1
Spania	1
Ungaria	1
România	1
Total	**188**

Tabelul 8

Brevete pentru soi de plantă valabile la 31.12.2017, conform anului de obținere a protecției

Anul de obținere a protecției	Brevete pentru soi de plantă
2017	17
2016	36
2015	20
2014	28
2013	24
2012	15
2011	10
2010	11
2009	8
2008	4
2007	3
2006	2
2005	2
2003	8
Total	**188**

Aplicabilitatea avansată a soiurilor se datorează activității științifico-practice a celor mai mari titulari de brevete pentru soi de plantă din Republica Moldova, care participă nemijlocit la producerea și comercializarea materialului semincer. Este remarcabil faptul că unii titulari mențin în vigoare toate 100% din soiurile brevetate.

Printre deținătorii celor mai mari portofolii de brevete pentru soi de plantă valabile la 31.12.2017 se numără următoarele instituții de cercetare: Instituţia Publică Institutul de Cercetări pentru Culturile de Câmp „Selecţia" și Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecţie a Plantelor al Academiei de Ştiinţe a Moldovei, ambele având la activ câte 45 de brevete valabile, urmate de Instituţia Publică Institutul de Fitotehnie „Porumbeni" cu 36 de brevete valabile, Instituţia Publică Institutul Ştiinţifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare și Grădina Botanică (Institut) a Academiei de Ştiinţe a Moldovei cu respectiv 27 și 16 brevete valabile.

Instituțiile menționate dispun de un potențial impresionant de ameliorare a unor noi soiuri de plante, axat pe o gamă destul de largă de soiuri și specii.

După cum rezultă din Tabelul 9, grupele de culturi reprezentate în totalitatea brevetelor pentru soi de plantă eliberate, în linii mari, coincid cu structura tradițională a agriculturii din Republica Moldova, confirmând aplicabilitatea practică înaltă a rezultatelor activităților în domeniul ameliorării noilor soiuri de plante.

Tabelul 9

Repartizarea brevetelor pentru soi de plante valabile la 31.12.2017, conform grupelor de culturi

Grupa	Brevete valabile
I. Cereale pentru boabe	56
II. Leguminoase	28
III. Plante oleaginoase	6
IV. Plante tehnice și furajere	10
V. Plante aromatice și medicinale	20
VI. Specii legumicole	19
VII. Plante ornamentale	4
VIII. Pomi, arbuști și viță de vie	45

Astfel, conform datelor prezentate în Tabelele 7 și 8, ***oferta totală reală a brevetelor pentru soi de plantă la 31.12.2017 a constituit 188 de brevete valabile***.

Brevete pentru soi de plante valabile la 31.12.2017

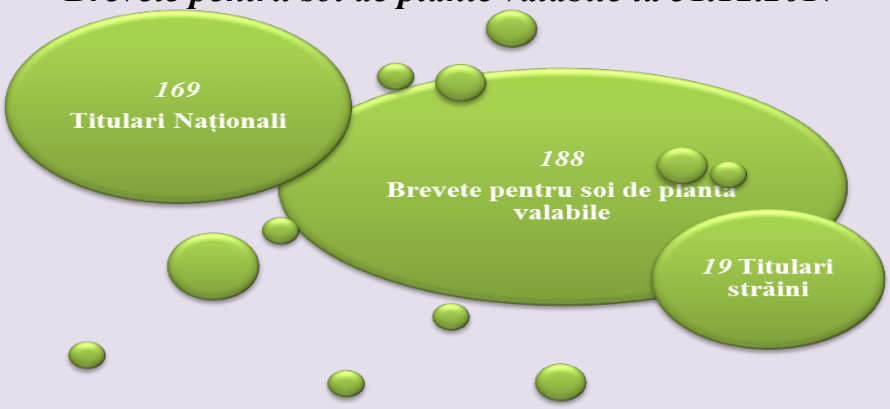

Top 5 titulari cu cele mai mari portofolii de BSP valabile în RM

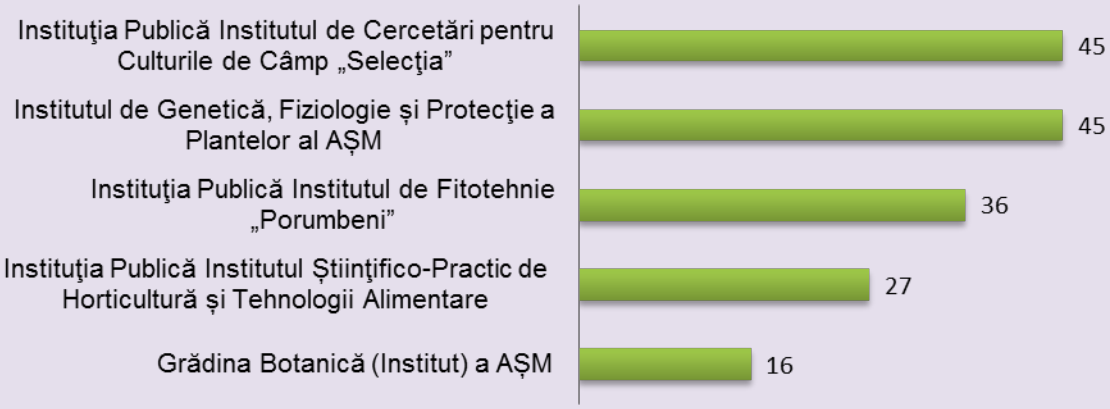

Brevete pentru soi de plante valabile, conform anului de menținere în vigoare

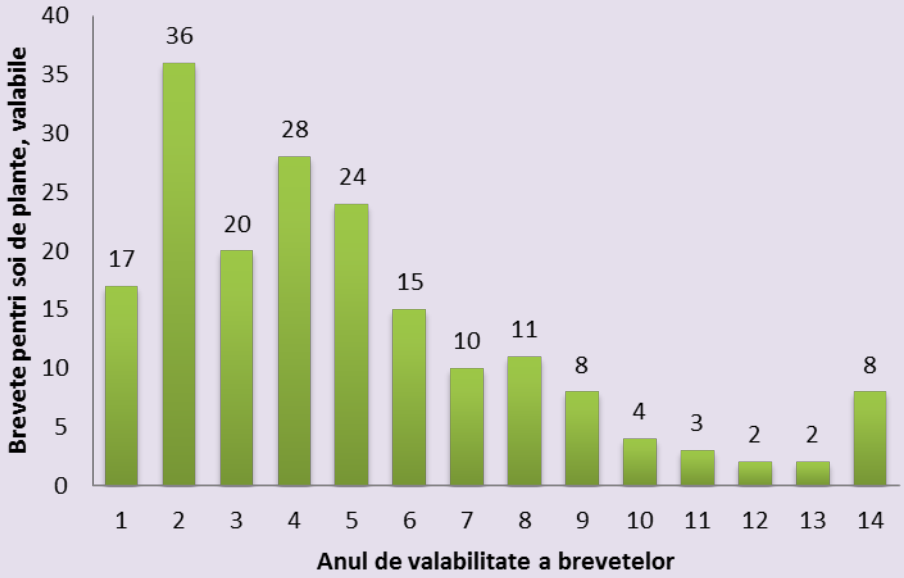

Mărci. Un element specific al protecției mărcilor, spre deosebire de invenții, constă în faptul că valabilitatea acestora poate fi prelungită pe termene consecutive a câte 10 ani ori de câte ori este necesar, cu condiția achitării taxei respective. Conform informațiilor statistice cca 40% din mărcile înregistrate de solicitanții naționali, de obicei, nu se reînnoiesc la expirarea termenului de 10 ani. Acestea sunt mărcile întreprinderilor falimentate și cele care nu au avut un impact adecvat în cadrul promovării vânzărilor și imaginii titularilor. Datele statistice privind menținerea în vigoare a mărcilor în conformitate cu anul solicitării protecției sunt prezentate în Tabelul 10.

Tabelul 10

Mărci valabile pe teritoriul Republicii Moldova la 31.12.2017

Anul solicitării protecției	*Procedura națională*				*Procedura internațională*		Total	
	Titulari naționali		**Titulari străini**		**Titulari străini**			
	Mărci înregistrate	**Clase CIPS incluse**	**Mărci înregistrate**	**Clase CIPS incluse**	**Mărci înregistrate**	**Clase CIPS incluse**	**Mărci înregistrate**	**Clase CIPS incluse**
2017	1001	2288	471	873	3107	8667	**4579**	**11828**
2016	730	1614	464	769	2352	6111	**3546**	**8494**
2015	808	1835	512	870	3185	8323	**4505**	**11028**
2014	883	2118	690	1287	3203	8032	**4776**	**11437**
2013	722	1647	625	1118	3454	9500	**4801**	**12265**
2012	747	1696	621	1191	3120	8338	**4488**	**11225**
2011	910	2112	573	1041	3211	8765	**4694**	**11918**
2010	725	1898	613	1160	3092	8145	**4430**	**11203**
2009	981	2429	717	1495	3181	9222	**4879**	**13146**
2008	412	910	484	909	3294	9087	**4190**	**10906**
2007	239	723	297	448	2140	6601	**2676**	**7772**
2006	244	719	202	390	1924	5237	**2370**	**6346**
2005	306	741	197	416	1736	4607	**2239**	**5764**
2004	345	717	228	416	1446	3986	**2019**	**5119**
2003	198	383	135	234	1318	3686	**1651**	**4303**
2002	153	287	181	387	1195	3474	**1529**	**4148**
2001	117	283	203	445	1352	3882	**1672**	**4610**
2000	83	268	269	506	1280	4090	**1632**	**4864**
1999	74	139	383	560	1247	3672	**1704**	**4371**
1998	56	149	222	457	1402	3721	**1680**	**4327**
1997	60	117	305	508	905	2586	**1270**	**3211**
1996	23	79	291	451	853	2473	**1167**	**3003**
1995	21	80	1230	2209	1000	2745	**2251**	**5034**
1994	21	68	407	705	3342	9986	**3770**	**10759**
1993					5	15	**5**	**15**
până la 1993					79	247	**79**	**247**
Total	**9859**	**23300**	**10320**	**18845**	**52423**	**145198**	**72602**	**187343**

Astfel, din 30409 de mărci care au obținut protecție pe parcursul anilor 1993-2017 pe cale națională, la 31.12.2017 erau valabile 20179 (66%), iar din totalul de 75416 de mărci care au obținut protecție prin procedura internațională erau valabile 52423 (70%).

Aceștia sunt niște indicatori mult mai semnificativi comparativ cu menținerea în vigoare a BI, fapt ce se datorează în primul rând funcționalității sporite a mărcilor în calitate de instrumente de promovare a vânzărilor.

Datele statistice referitoare la valabilitatea mărcilor protejate pe teritoriul Republicii Moldova sunt o sursă de informare nu numai referitor la protecţia propriu-zisă, ci şi o reflectare a maturităţii economiei de piaţă, a liberei concurenţe, a interesului titularilor - posibililor investitori străini față de țara și piața dată, un indicator al dezvoltării economice durabile.

Datorită unui grad avansat de dezvoltare a mecanismelor economiei de piaţă şi unui nivel mai înalt de integrare în economia mondială, companiile occidentale sunt mult mai active în promovarea produselor și serviciilor peste hotare şi asigurarea unei protecţii eficiente a mărcilor ce le reprezintă, inclusiv în țările cu piețe minuscule, cum este și Republica Moldova. Pentru studiile de marketing extrem de importantă în acest context este informaţia privind clasele de produse și servicii pentru care se înregistrează și se mențin în vigoare mărcile, acestea fiind sistematizate conform Clasificării internaționale a produselor și serviciilor în scopul înregistrării mărcilor (CIPS), care conține 34 de clase de produse și 11 clase de servicii (http://agepi.gov.md/ro/trademarks/classifications). Cele 45 de clase de produse și servicii pentru care se înregistrează mărcile conturează un tablou detaliat al strategiilor de dezvoltare economică: în cazul titularilor naţionali, această informație reflectă activitatea producătorilor/prestatorilor de servicii locali, iar în cazul celor străini – aceste date indică ramurile economiei naţionale pentru care aceștia manifestă interes investiţional și comercial.

Informația privind mărcile valabile, repartizate conform claselor de produse și servicii sunt prezentate în Tabelul 11.

Tabelul 11

Mărcile valabile pe teritoriul RM la 31.12.2017, conform claselor de produse și servicii

Clasa de produse/servicii	Procedura națională		Procedura internațională
	Numărul total de mărci		
	Titulari naționali	Titulari străini	Titulari străini
01	282	504	3931
02	269	210	1529
03	439	1092	7949
04	97	224	1754
05	1009	2842	14275
06	269	166	2627
07	244	407	3804
08	143	188	1933
09	546	1090	8799
10	129	250	2338
11	371	291	3919
12	168	640	3789
13	40	9	366
14	97	164	3306
15	45	16	403
16	729	703	5247
17	218	170	2255
18	138	246	3761
19	412	166	2401
20	273	142	2554
21	286	312	2963
22	70	55	735
23	53	50	455
24	157	110	2009
25	554	531	5812
26	80	62	968
27	95	47	986
28	195	227	2679
29	886	702	4080
30	1115	1176	6109
31	430	229	1809
32	908	647	3515
33	1855	514	2729
34	204	940	2107
35	4251	989	7444
36	487	305	2461
37	704	319	3132
38	751	356	2453
39	763	231	2365
40	149	68	1338
41	1178	521	3865
42	613	529	4950
43	916	204	1385
44	435	139	1149
45	249	62	758

Din datele Tabelului 11 se atestă diferențe considerabile între preferințele/interesele titularilor naționali și ale celor străini. În mărcile valabile aparținând titularilor naționali preponderent se regăsesc clasele: 35[4], 33[5] și 41[6], iar în

[4] **Clasa 35.** Publicitate; gestiunea afacerilor comerciale; administrare comercială; lucrări de birou
[5] **Clasa 33.** Băuturi alcoolice (cu excepţia berii)
[6] **Clasa 41.** Educaţie; instruire; divertisment; activităţi sportive şi culturale

cazul mărcilor valabile aparținând titularilor străini, cele mai frecvente sunt clasele 05[7], 09[8] și 03[9] (lista produselor/serviciilor – în redacția editiei a 10-a a CIPS, care a fost în vigoare până la 31.12.2017 (NCL(10-2015)).

Astfel, informația referitoare la domeniile pentru care se înregistrează mărcile, reflectă adecvat situația reală în economia de piață.

Un deosebit interes pentru evaluarea tendinţelor de expansiune economică şi a modalităţilor de promovare a acesteia reprezintă informaţia privind proveniența mărcilor protejate (valabile) pe teritoriul Republicii Moldova. Top 10 țări de origine ale titularilor mărcilor valabile este prezentat în Tabelul 12.

Tabelul 12

Top 10 țări de origine ale titularilor mărcilor valabile pe teritoriul Republicii Moldova la 31.12.2017

Țara de origine	Mărci înregistrate pe cale națională		Mărci înregistrate pe cale internațională		Total	
	Numărul de mărci valabile	Clasele CIPS incluse	Numărul de mărci valabile	Clasele CIPS incluse	Numărul de mărci valabile	Clasele CIPS incluse
Germania	515	1083	9452	32369	**9967**	**33452**
Republica Moldova	9859	23300	1	1	**9860**	**23301**
Elveția	784	1160	5451	16052	**6235**	**17212**
Statele Unite ale Americii	3656	6730	2566	4681	**6222**	**11411**
Italia	112	212	4540	14180	**4652**	**14392**
Franța	237	461	4022	11925	**4259**	**12386**
Federația Rusă	423	1167	3670	11377	**4093**	**12544**
Turcia	166	286	1992	4272	**2158**	**4558**
China	124	176	1984	3457	**2108**	**3633**
Ungaria	26	48	1718	2046	**1744**	**2094**

[7] **Clasa 05.** Produse farmaceutice si veterinare; produse igienice pentru medicina; substante si alimente dietetice de uz medical sau veterinar, alimente pentru sugari; suplimente dietetice pentru oameni si animale; plasturi si materiale pentru pansamente; materiale pentru plombarea dintilor si pentru mulaje dentare; dezinfectante; produse pentru distrugerea animalelor daunatoare; fungicide, erbicide

[8] **Clasa 09.** Aparate si instrumente stiintifice, nautice, geodezice, fotografice, cinematografice, optice, de cantarire, de masurare, de semnalizare, de control (verificare), de siguranta (salvare) si didactice; aparate si instrumente pentru conducerea, distribuirea, transformarea, acumularea, reglarea sau comanda curentului electric; aparate pentru inregistrarea, transmiterea, reproducerea sunetului sau imaginilor; suporturi de inregistrare magnetice, discuri acustice; compact-discuri, DVD-uri si alte suporturi de stocare a datelor; mecanisme pentru aparate cu preplata; case inregistratoare, masini de calculat, echipament pentru prelucrarea informatiei, calculatoare; software de calculatoare; extinctoare

[9] **Clasa 03.** Preparate pentru albit si alte substante pentru spalat; preparate pentru curatare, lustruire, degresare si slefuire; sapunuri; parfumerie, uleiuri esentiale, cosmetice, lotiuni pentru par; produse pentru ingrijirea dintilor

Mărci valabile pe teritoriul Republicii Moldova la 31.12.2017

Top 10 titulari naționali cu cele mai mari portofolii de mărci valabile în RM la 31.12.2017

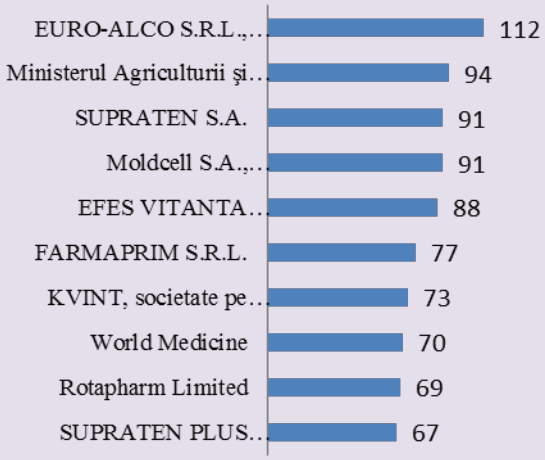

Top 10 titulari străini cu cele mai mari portofolii de mărci valabile în RM la 31.12.2017

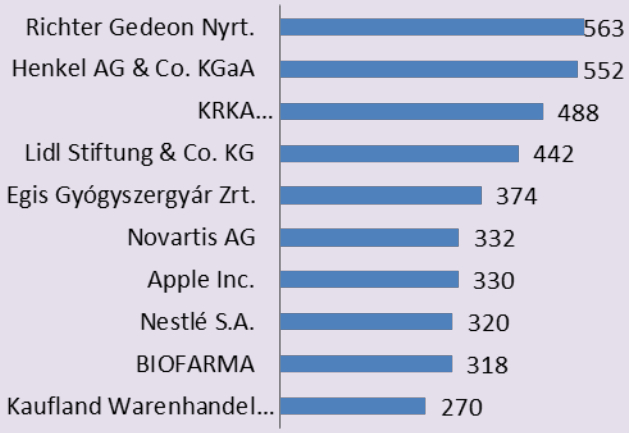

Mărcile valabile pe teritoriul RM la 31.12.2017, conform claselor de produse și servicii

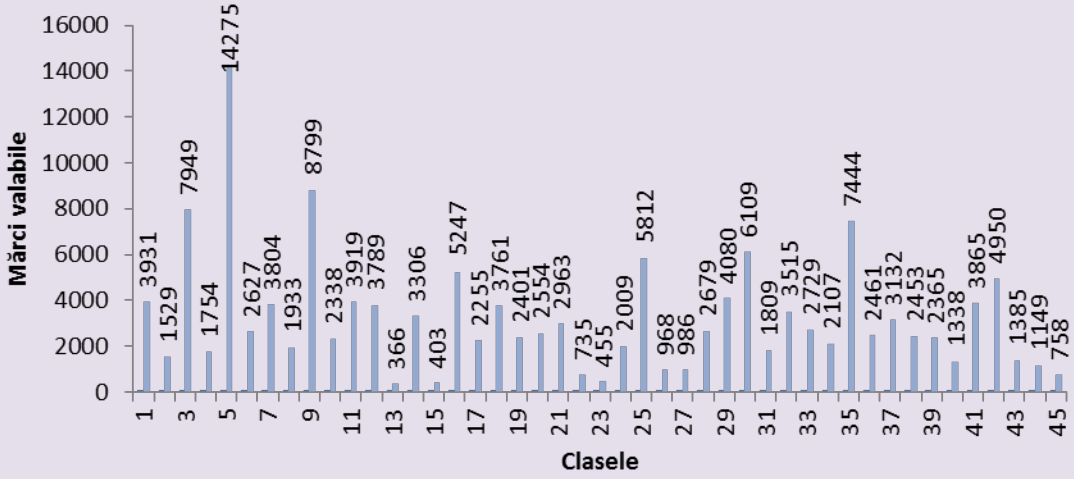

Datele statistice privind valabilitatea mărcilor protejate pe teritoriul Republicii Moldova reprezintă o sursă de informare referitor la protecţia propriu-zisă, reflectând maturitatea economiei de piaţă, a liberei concurenţe, a interesului titularilor, actuali sau potenţiali investitori străini, faţă de ţara şi piaţa dată, un indicator al dezvoltării economice durabile.

Prin urmare, conform datelor expuse, în special celor prezentate în Tabelul 10, ***oferta totală reală a mărcilor la 31.12.2017 a constituit 72602 de mărci valabile***.

Desene și modele industriale. Pe piața DMI se înregistrează o situație, în mare măsură, analogică cu piața invențiilor. Acordarea protecției DMI pentru o perioadă de 5 ani, cu posibilitatea reînnoirii periodice ulterioare până la maximum 25 ani, conduce la descreșterea numărului obiectelor DMI valabile după expirarea primei perioade de valabilitate – moment evident în cazul DMI naționale. Astfel, numărul relativ scăzut de DMI valabile reduce oferta reală a acestora pe piața obiectelor de proprietate industrială. Informația privind valabilitatea DMI în conformitate cu anul solicitării protecției este reflectată în Tabelul 13.

Tabelul 13

Desene și modele industriale valabile pe teritoriul Republicii Moldova la 31.12.2017

Anul solicitării protecției	Procedura națională		Aranjament Haga		Total	
	Înregistrări	DMI incluse	Înregistrări	DMI incluse	Înregistrări	DMI incluse
2017	40	262	181	562	**221**	**824**
2016	72	956	263	938	**335**	**1894**
2015	66	557	251	894	**317**	**1451**
2014	76	1015	188	726	**264**	**1741**
2013	56	373	118	481	**174**	**854**
2012	15	85	119	438	**134**	**523**
2011	34	145	113	521	**147**	**666**
2010	42	168	110	380	**152**	**548**
2009	19	58	132	412	**151**	**470**
2008	19	51	158	409	**177**	**460**
2007	21	54	95	340	**116**	**394**
2006	40	115	129	604	**169**	**719**
2005	18	47	156	320	**174**	**367**
2004	16	40	186	536	**202**	**576**
2003	9	22	108	298	**117**	**320**
2002	9	29	68	180	**77**	**209**
2001	16	41	52	169	**68**	**210**
2000	10	32	55	104	**65**	**136**
1999	5	13	52	125	**57**	**138**
1998	4	11	53	117	**57**	**128**
1997	1	1	38	137	**39**	**138**
1996			33	101	**33**	**101**
1995			20	55	**20**	**55**
1994			3	3	**3**	**3**
Total:	**588**	**4075**	**2681**	**8850**	**3269**	**12925**

La 31 decembrie 2017, pe teritoriul Republicii Moldova, erau valabile 588 de certificate de înregistrare a desenelor/modelelor industriale incluzând 4075 de DMI, care au obținut protecția conform procedurii naționale și 2681 înregistrări cu 8850 de DMI, protejate conform procedurii internaționale. Aceste date reflectă interesul producătorilor din țară și de peste hotare față de dezvoltarea afacerilor în Republica Moldova prin asigurarea protecției drepturilor exclusive asupra designului industrial aferent produselor puse pe piață.

Informația referitoare la originea DMI protejate (valabile) pe teritoriul Republicii Moldova este o sursă de informare privind interesul faţă de piaţa Republicii Moldova, şi, implicit, privind potenţialele investiţii străine. Astfel, la finele anului 2017, geografia acestora cuprindea 41 de țări. Informațiile detaliate privind menținerea valabilității DMI de către titularii străini, în funcție de țările de origine a acestora sunt prezentate în Tabelul 14. În Top 5 țări cu cel mai mare număr de înregistrări valabile pe teritoriul RM se situează Elveţia, Germania, Franţa, Italia și Turcia.

Tabelul 14

Originea înregistrărilor valabile pe teritoriul RM la 31.12.2017 și numărul de DMI cuprinse în ele

Țara de origine	Înregistrări	DMI
Elveția	1565	4698
Republica Moldova	588	4075
Germania	379	1502
Franța	224	729
Italia	133	426
Turcia	59	154
Bulgaria	38	97
Olanda	31	150
Statele Unite ale Americii	30	45
Luxemburg	23	237
Polonia	21	59
Austria	17	77
Japonia	17	74

Țara de origine	Înregistrări	DMI
Grecia	16	196
Spania	15	33
Ucraina	15	31
Belgia	13	31
Republica Cehă	9	72
România	8	15
Regatul Unit al Marii Britanii	7	27
Ungaria	7	49
Croația	6	12
Slovenia	6	37
Liechtenstein	2	12
Alte 18 țări	37	78
Total	3269	12925

Indicatorii statistici privind înregistrarea DMI reprezintă o sursă preţioasă de informare pentru studiile de marketing.

Datele privind clasele de produse pentru care se înregistrează designul industrial reflectă segmentul de piaţă a RM, pentru care, în mare parte, producătorii își manifestă interesul. Informația privind DMI valabile, conform claselor de produse și servicii este prezentată în Tabelul 15.

Datele prezentate în tabel atestă preferințe și interese diferite ale titularilor naționali și celor străini față de segmentele pieții din țara noastră. În înregistrările DMI valabile aparținând titularilor naționali preponderent se regăsesc clasele: 09[10], 19[11] și

[10] **Clasa 09.** Ambalaje şi recipiente pentru transportul sau păstrarea mărfurilor

[11] **Clasa 19.** Papetărie, articole de birou, materiale pentru arte şi învăţământ

11[12], în cele aparținând titularii străini care au obținut protecția pe cale internațională - în clasele 09, 19 și 32[13], iar cele a titularilor străini care au obținut protecția pe cale națională - în clasele 10[14], 09 și 12[15].

Tabelul 15

Înregistrările DMI valabile pe teritoriul RM la 31.12.2017, conform claselor de produse și servicii

Clasa	Procedura națională		Procedura internațională
	Titulari naționali	Titulari străini	Titulari străini
1	8	2	33
2	15	2	62
3		1	44
4		1	8
5	5		16
6	33	1	61
7	4		71
8	3	1	44
9	182	64	264
10	2		1325
11	85	3	181
12	6	1	187
13	4	3	34
14	1	5	41
15	6		58
16			5
17	1		2
18			8
19	106	19	59
20	11		42
21	4		57
22			1
23	7		70
24	5		23
25	27	4	43
26	1		40
27			8
28	2		22
29			
30	1		
31	1		5
32	20	15	33

[12] **Clasa 11.** Obiecte ornamentale
[13] **Clasa 32.** Simboluri grafice şi elemente grafice (logos), motive decorative pentru suprafeţe, ornamente
[14] **Clasa 10.** Ceasuri şi alte aparate şi instrumente de măsură, control şi semnalizare
[15] **Clasa 12.** Mijloace de transport şi de ridicat

Desene și modele industriale valabile pe teritoriul Republicii Moldova la 31.12.2017

Top 10 titulari naționali cu cele mai mari portofolii de înregistrări DMI valabile în RM la 31.12.2017

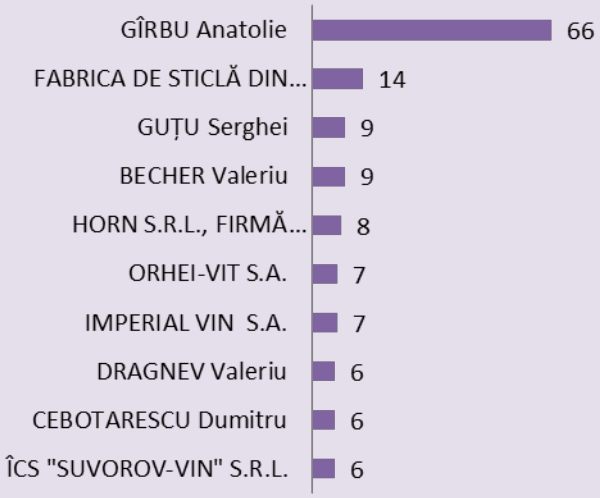

Top 10 titulari străini cu cele mai mari portofolii de înregistrări DMI valabile în RM la 31.12.2017

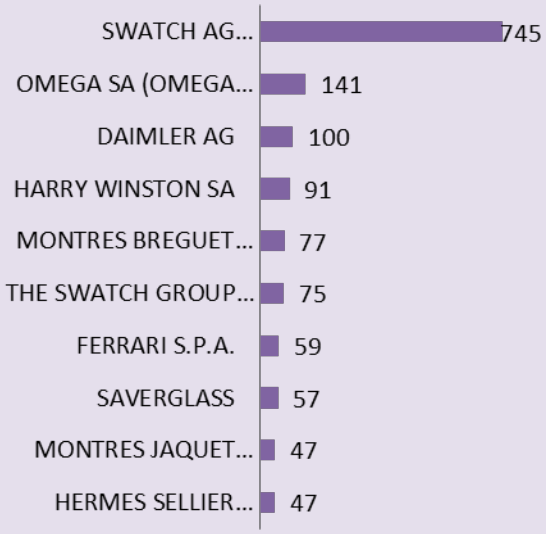

Înregistrări DMI valabile pe teritoriul RM la 31.12.2017, conform Clasificării de la Locarno

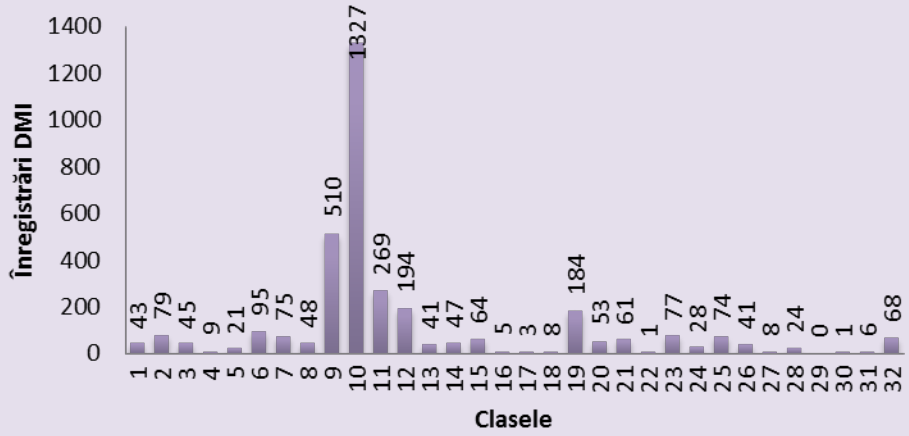

Astfel, conform datelor prezentate în Tabelul 13, ***oferta totală reală a desenelor și modelelor industriale la 31.12.2017 a constituit 3269 de înregistrări DMI valabile pentru 12925 desene/modele conținute în acestea***.

II.DINAMICA ȘI TENDINȚELE TRANZACȚIILOR PE PIAȚA PROPRIETĂȚII INDUSTRIALE

Valorificarea comercială a drepturilor de PI contribuie la eficientizarea resurselor prin menținerea spiritului de competitivitate, desfășurându-se prin intermediul procedeelor specifice de licențiere, cesiune, gajare și franchising, în baza contractelor încheiate între titulari și beneficiari. Cele din urmă se înregistrează la AGEPI în Registrele Naționale pentru fiecare tip de contract în parte, excepție făcând doar contractele de gajare, care conform prevederilor Legii nr. 449 din 30.07.2001 cu privire la gaj, urmează a fi incluse în Registrul garanțiilor reale mobiliare. Înregistrarea contractelor de cesiune servește drept temei pentru eliberarea noilor titluri de protecție, având caracter obligatoriu. Totodată, drepturile asupra OPI, transmise prin alte contracte de comercializare (licențiere, franchising), conform legislației din domeniul protecției OPI, devin opozabile pentru terți din momentul înregistrării. Vom menționa că înregistrarea contractelor de comercializare este un instrument important de securizare a drepturilor asupra OPI transmise.

În practica mondială se aplică atât înregistrarea obligatorie, cât și cea facultativă a contractelor de transmitere a drepturilor, în țara noastră aceasta poartă un caracter facultativ (cu excepția cesiunilor).

Coraportul dintre diverse modalităţi de utilizare comercială a OPI în Republica Moldova, conform datelor din Registrele deținute de AGEPI, este reflectat în Tabelul 16. Informaţiile prezentate denotă dominaţia totală a cesiunii, ponderea cumulativă a căreia constituie 86,2 %.

În anul 2017, la capitolul contracte de cesiune se atestă o tendință de scădere, iar indicatorii ce țin de contractele de licență, gaj și franchising indică o stabilitate pentru perioada de raportare.

Tabelul 16

Contracte de comercializare a obiectelor de proprietate industrială înregistrate la AGEPI (1994-2017)

Contracte	1994-2000	2001-2005	2006-2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Total	%
Cesiune	257	560	625	219	153	181	160	147	149	133	**2584**	86,2
Licenţă	37	65	82	20	27	23	30	21	18	19	**342**	11,4
Gaj	0	2	3	1	8	10	2	4		1	**31**	1,0
Franchising	2	2	10	2	3	2	10	6	2	1	**40**	1,3
Total	**296**	**629**	**720**	**242**	**191**	**216**	**202**	**178**	**169**	**154**	**2997**	**100**

Examinarea informaţiei incluse în registrele de transmitere a drepturilor asupra obiectelor de proprietate industrială relevă prezenţa neîntreruptă a tranzacţiilor doar pe segmentul mărcilor (Tabelele 17 și 18). Ponderea tranzacţiilor referitoare la invenţii şi DMI este nesemnificativă, iar în unele perioade tranzacţiile pe aceste segmente chiar lipsesc.

Tabelul 17

Contracte de cesiune repartizate pe obiecte de proprietate industrială (1994-2017)

Contracte	1994-2000	2001-2005	2006-2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Total	%
Invenţii	22	21	16		2	1	4	5	6	2	**79**	3,1
MU	2	1	2			1					**6**	0,2
Mărci	228	513	592	219	148	176	154	142	142	128	**2442**	94,5
DMI	5	25	15		3	3	2		1	3	**57**	2,2
Total	**257**	**560**	**625**	**219**	**153**	**181**	**160**	**147**	**149**	**133**	**2584**	100

Tabelul 18

Contracte de licenţă repartizate pe obiecte de proprietate industrială (1994-2017)

Contracte	1994-2000	2001-2005	2006-2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Total	%
Invenţii	18	2	2	1	2	4	4	5	1		**39**	11,4
MU	1		0								**1**	0,3
Mărci	17	61	80	19	25	19	25	16	16	18	**296**	86,5
DMI	1	2	0				1		1	1	**6**	1,8
Total	**37**	**65**	**82**	**20**	**27**	**23**	**30**	**21**	**18**	**19**	**342**	100

Generalizând datele privind înregistrarea pe parcursul anilor 1994-2017 a contractelor de cesiune divizate pe OPI, constatăm ponderea de 94,5% a contractelor referitoare la mărci, 3,1% - la invenţii, 2,2% - la DMI şi 0,2% - la modele de utilitate. Informaţiile prezentate confirmă caracterul fragmentar al pieţei proprietăţii industriale din ţara noastră şi în mod special lipsa unei pieţe a produselor şi elaborărilor cu caracter inovaţional.

La capitolele invenţii și DMI putem constata doar prezenţa unor tranzacţii ocazionale. Astfel, informaţiile prezentate demonstrează că piața inovaţională practic bate pasul pe loc, fiind doar una în devenire.

În Tabelul 19 este reflectat numărul obiectelor de proprietate industrială incluse în contractele de comercializare a acestora în perioada 2010-2017. Informațiile prezentate denotă o activitate mai intensivă, în acest sens, a titularilor străini la compartimentele licențiere și cesiune, iar a titularilor naționali la compartimentele franchising și gajare.

Tabelul 19

Obiecte de proprietate industrială conținute în deciziile de înregistrare a contractelor

Decizii de înregistrare a contractelor	Anii																	
	2010		*2011*		*2012*		*2013*		*2014*		*2015*		*2016*		*2017*		*Total*	
Contracte de cesiune, total:	**134**	**297**	**219**	**287**	**153**	**259**	**181**	**275**	**160**	**282**	**147**	**265**	**149**	**320**	**133**	**273**	**1276**	**2258**
a) titulari naţionali, total:	**72**	**116**	**45**	**61**	**78**	**100**	**118**	**149**	**85**	**124**	**91**	**154**	**67**	**83**	**73**	**137**	**629**	**924**
· *invenţii*							1	1	3	3	2	2	2	2			**8**	**8**
· *mărci*	71	113	45	58	75	97	113	144	80	116	89	152	65	80	72	134	**610**	**894**
· *DMI*	1	3		2	3	3	3	3	2	5				1	1	3	**10**	**20**
· *MU*				1			1	1									**1**	**2**
· *SP*																		
b) titulari străini, total:	**62**	**181**	**174**	**226**	**75**	**159**	**63**	**126**	**75**	**158**	**56**	**111**	**82**	**237**	**60**	**136**	**647**	**1334**
· *invenţii*					2	3			1	1	3	3	4	4	2	2	**12**	**13**
· *mărci*	62	180	174	226	73	155	63	126	74	157	53	108	77	232	56	132	**632**	**1316**
· *DMI*		1				1							1	1	2	2	**3**	**5**
· *MU*																		
· *SP*																		
Contracte de licenţă, total:	**13**	**36**	**20**	**43**	**27**	**65**	**23**	**65**	**30**	**61**	**21**	**26**	**18**	**41**	**19**	**38**	**171**	**375**
a) titulari naţionali, total:	**4**	**4**	**9**	**25**	**8**	**23**	**4**	**4**	**12**	**26**	**4**	**4**	**13**	**13**	**7**	**8**	**61**	**107**
· *invenţii*			1	1	1	2	1	1					1	1			**4**	**5**
· *mărci*	4	4	8	24	7	18	3	3	11	25	4	4	12	12	6	7	**55**	**97**
· *DMI*						2			1	1					1	1	**2**	**4**
· *MU*						1												**1**
· *SP*																		
b) titulari străini, total:	**9**	**32**	**11**	**18**	**19**	**42**	**19**	**61**	**18**	**35**	**17**	**22**	**5**	**28**	**12**	**30**	**110**	**268**
· *invenţii*					1	1	3	4	4	6	5	5					**13**	**16**
· *mărci*	9	32	11	18	18	41	16	57	14	29	12	17	4	27	12	30	**96**	**251**
· *DMI*													1	1			**1**	**1**
· *MU*																		
· *SP*																		
Contracte de franchising, total:			**2**	**5**	**3**	**3**	**2**	**2**			**6**	**6**	**2**	**6**	**1**	**1**	**16**	**23**
a) titulari naţionali, total:			**2**	**5**	**1**	**1**	**1**	**1**			**6**	**6**					**10**	**13**
· *invenţii*																		
· *mărci*			2	5	1	1	1	1			6	6					**10**	**13**
· *DMI*																		
· *MU*																		
· *SP*																		
b) titulari străini, total:					**2**	**2**	**1**	**1**					**2**	**6**	**1**	**1**	**6**	**10**
· *invenţii*																		
· *mărci*					2	2	1	1					2	6	1	1	**6**	**10**
· *DMI*																		
· *MU*																		
· *SP*																		

Decizii de înregistrare a contractelor	Anii																	
	2010		*2011*		*2012*		*2013*		*2014*		*2015*		*2016*		*2017*		*Total*	
Contracte de gaj, total:	**2**	**3**	**1**	**1**	**8**	**30**	**10**	**40**			**4**	**8**			**1**	**6**	**26**	**88**
a) titulari naţionali, total:	**2**	**3**	**1**	**1**	**8**	**30**	**8**	**38**			**3**	**4**			**1**	**6**	**23**	**82**
· *invenţii*																		
· *mărci*	2	3	1	1	8	30	8	38			3	4			1	6	**23**	**82**
· *DMI*																		
· *MU*																		
· *SP*																		
b) titulari străini, total:							**2**	**2**			**1**	**4**					**3**	**6**
· *invenţii*																		
· *mărci*							2	2			1	4					**3**	**6**
· *DMI*																		
· *MU*																		
· *SP*																		

numărul de decizii de înregistrare *numărul de obiecte conţinute*

III. INFRASTRUCTURA PIEȚEI PROPRIETĂȚII INDUSTRIALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Infrastructura pieței proprietății industriale întrunește mecanismele și instituțiile ce sunt destinate asigurării funcționării acesteia în conformitate cu principiile ei fundamentale. Principalele elemente ale infrastructurii pieței PI cuprind: servicii de evaluare a PI, de intermediere și de consultare privind depunerea cererilor de acordare a protecției OPI, structurile ce contribuie la promovarea și susținerea activităților de inovare şi transfer tehnologic, incluzând în această categorie organizaţii din sfera ştiinţei şi inovării, instituţii financiare, fonduri şi agenţii de susţinere a activităţii în domeniu, business-incubatoare, parcuri de inovare (ştiinţifice, tehnico-ştiinţifice şi tehnologice), întreprinderi şi alte organizaţii specializate (agenții, centre, parcuri științifico-tehnologice (PȘT), incubatoare de inovare etc.

Activitatea de evaluare a OPI. Baza normativă a activităţilor de evaluare a proprietăţii intelectuale în Republica Moldova a fost elaborată pe parcursul anilor 2002-2003 și include Legea nr. 989-XV din 18.04.2002 cu privire la activitatea de evaluare şi două regulamente aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.783 din 30 iunie 2003: Regulamentul cu privire la evaluarea obiectelor de proprietate intelectuală cu Indicaţiile metodice aferente şi Regulamentul cu privire la atestarea evaluatorilor de proprietate intelectuală.

Astfel, în conformitate cu prevederile actelor normative menţionate, în anul 2004, AGEPI a organizat cursuri de pregătire profesională a evaluatorilor de PI şi a atestat primii 8 evaluatori. În 2009, conform prevederilor actelor normative în vigoare, 5

dintre aceştia au fost reatestaţi. În 2010 au fost desfășurate cursuri repetate pentru pregătirea evaluatorilor în urma cărora au fost atestați alţi 15 evaluatori. La finele anului 2017, în urma reatestărilor din 2014, 2015 și 2017 au rămas doar 9 evaluatori certificați, dintre care numai 7 persoane activau frecvent în domeniul evaluării proprietăţii intelectuale.

Principalii indicatori ai activităţii evaluatorilor OPI denotă dominaţia totală a mărcilor în numărul OPI supuse evaluării. Printre evaluările efectuate în scopul determinării prejudiciilor cauzate de utilizarea ilicită a PI prevalează la fel mărcile. Ponderea relativ modestă a programelor pentru calculator, pe fundalul cuantumului enorm și comercializării extinse a acestora, este urmare a faptului că evaluarea lor a încetat să fie o activitate ieşită din comun, transformându-se în una de o complexitate redusă. Valoarea lor deseori se determină prin metode relativ simpliste, fără a recurge la serviciile unor evaluatori profesioniști.

În Tabelul 20 este prezentată informația referitoare la numărul OPI evaluate pe parcursul anilor 2004-2017, constatând o diminuare drastică a numărului de OPI evaluate în ultimii ani.

Tabelul 20

Obiecte de proprietate intelectuală evaluate (2004-2017)

Evaluarea OPI	Numărul OPI evaluate									Ponderea, %
	2004-2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Total	
Brevete de invenție	37	5	4	1	2		6	5	**60**	6,1
Brevete de soi de planta	6								**6**	0,6
Mărci	104	28	38	84	61	70	19	15	**419**	42,6
Drept de autor					1	2			**3**	0,3
Programe pentru calculator	16	26	40	71	73	6	3	2	**237**	24,1
Baze de date	6	1	7	26	2				**42**	4,3
Estimarea prejudiciilor ca rezultat a utilizării ilegale a OPI	15	34	27	16	5	1	2	3	**103**	10,5
Alte obiecte de proprietate intelectuala	43	19	6	41	3	1		1	**114**	11,6
Total	**227**	**113**	**122**	**239**	**147**	**80**	**30**	**26**	**984**	100

Activitatea de intermediere și consultanță. Activitatea de intermediere și consultanță privind obținerea protecției juridice și utilizarea eficientă a rezultatelor activității intelectuale se efectuează de către instituțiile și companiile specializate, dar și de către mandatarii autorizați. Ultimii îmbină activitatea de consultanță cu serviciile de

intermediere în relațiile autorilor/titularilor creațiilor intelectuale cu AGEPI și oficiile de PI din străinătate. Actualmente, prin intermediul mandatarilor autorizați se înregistrează circa 60% din obiectele de proprietate industrială parvenite pe cale națională.

Principalii indicatori ai activității mandatarilor în ultimii ani sunt prezentați în Tabelul 21.

Tabelul 21

Cuantumul și ponderea cererilor de înregistrare a OPI, depuse prin intermediul mandatarilor autorizați din Republica Moldova (2010-2017)

Indicatori	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Numărul CBI[16] depuse de mandatari	91	59	62	76	114	113	109	66
Ponderea CBI depuse de mandatari în totalul CBI depuse pe cale națională, (%)	26,8	20,8	22,2	26,3	48,5	48,7	40,6	35,4
Numărul cererilor de înregistrare a mărcilor depuse de mandatari	1283	1544	1355	1454	1357	1241	1256	1249
Ponderea cererilor de înregistrare a mărcilor depuse de mandatari în totalul cererilor de înregistrare a mărcilor depuse pe cale națională, (%)	62,9	67,9	64,7	67,2	65,5	62,6	63,8	63
Numărul cererilor de înregistrare a DMI depuse de mandatari	58	43	52	21	27	48	38	29
Ponderea cererilor de înregistrare a DMI depuse de mandatari în totalul cererilor de înregistrare a DMI depuse pe cale națională, (%)	56,3	50,0	43,7	17,5	35,1	44	58,4	51,7
Ponderea cererilor de înregistrare a OPI depuse de mandatari în totalul cererilor OPI depuse pe cale națională, (%)	57,7	62,3	58,9	60,3	62,8	60,3	60,9	59,6

[16] CBI-cerere de brevet de invenție

Încheiere

Raportul de monitorizare a pieței obiectelor proprietății industriale pentru anul 2017 este o încercare de a urmări evoluția pieței proprietății industriale, precum și de a estima oferta obiectelor de proprietate industrială pe piața Republicii Moldova. Datele Raportului pot servi la elaborarea unor studii și analize ce țin de domeniul proprietății industriale.

Generalizarea rezultatelor *Raportului de monitorizare a pieței obiectelor proprietății industriale pentru anul 2017,* conduce la următoarele concluzii:

- Comercializarea obiectelor de proprietate industrială se efectuează în conformitate cu principiile şi mecanismele pieţei și prezintă un anumit specific în funcţionarea noţiunilor fundamentale ale pieţei: cererea și oferta.
- Oferta obiectelor de proprietate industrială se estimează prin numărul OPI care au obținut protecția și care sunt menținute în vigoare la momentul comercializării, deoarece doar protecţia juridică creează condiţii pentru securizarea bunurilor intelectuale și transformarea lor în mărfuri.
- Oferta totală reală a OPI (brevete de invenție, brevete pentru soi de plantă, mărci și desene/modele industriale) la 31.12.2017 constituie 80044 OPI valabile.
- Majoritatea covârșitoare a OPI valabile la finele anului 2017 revine mărcilor cu 72602 la activ, acestea fiind urmate de 3981 de brevete de invenție, 3269 de desene/modele industriale, 188 de brevete pentru soi de plantă și 4 modele de utilitate valabile pe teritoriul Republicii Moldova.
- Cca 86% din OPI valabile la 31.12.2017, cuprinse în oferta totală reală, aparțin titularilor străini și numai 14% titularilor naționali.
- Nivelul ofertei de produse intelectuale este spontan, fiind consecinţă a caracterului imprevizibil al creativităţii și a specificului procesului inovativ.
- Indicatorilor statistici ai OPI reflectă gradul de maturitate a economiei, a liberei concurențe și a interesului investitorilor străini față de piața Republicii Moldova.
- Piața obiectelor de proprietate industrială este un element indispensabil și extrem de important al societății moderne.